

دخترها

عروسک کودکی هایشان

سیده عذرا موسوی

باربی انتحاری

باربی این بار در نقش سیاسی ظاهر شده و می‌کوشد با تمسخر ارزش‌های والای اسلامی، شهادت‌طلبی را به مثابه امری غیرمنطقی و منفور جلوه دهد. باربی انتحاری و شهادت‌طلب که پس از فریاد الله اکبر با فشردن ضامن کمربند انفجاریش منفجر می‌شود و سپس با صدای بلند شروع به خندیدن می‌کند، به طور غیرمستقیم تلاش می‌کند تا فرهنگ شهادت‌طلبی را در میان کودکان به تمسخر گیرد.

در اوت ۲۰۰۴م. مدیران شرکت متل در حرکتی نه چندان عجیب از عرضه باربی انتحاری به بازار جلوگیری کردند. به گفته «جون کابربی» مدیر شرکت متل «عرضه چنین محصولی مطمئناً جنجال سیاسی به دنبال خواهد داشت و شرکت متل هیچ علاقه‌ای به درگیر شدن در این مسائل ندارد».

تأثیرات مخرب باربی

بلوغ زودرس

وجود چند دست لباس در کنار عروسک و امکان تعویض لباس‌ها این انگیزه را در کودک تقویت می‌کند که به تعویض حتی لباس‌های زیر عروسک اقدام نماید و به تعبیر برخی فعالان ضد باربی: «آموزگار سکس است، در حالی که توان عشق‌آفرینی ندارد».

سوء تغذیه

اگرچه فرم بدنی باربی به گونه‌ای طراحی شده که بعید به نظر می‌رسد هیچ زنی بتواند با ویژگی‌های فیزیکی آن به حیات خویش ادامه دهد، اما در اثر تبلیغات، بسیاری از زنان و دختران به باربی شدن روی آورده‌اند، به طوری که در دام بیماری‌های سوء تغذیه گرفتار شده‌اند.

مصرف‌گرایی و تجمل

لباس‌های ظریف، خوش رنگ و خوش دوخت باربی، عریان‌گرایی، اشراف‌گرایی و مصرف‌گرایی را با زرق و برق خیره‌کننده خود به ارمان آورده که حاصل دست بزرگ‌ترین طراحان لباس دنیاست.

جالب است بدانید که اگر باربی زنده می‌شد، قدش ۱۹۵ سانتی‌متر، گردنی دو برابر بلندتر از گردن یک انسان نرمال، سایش ۳۳-۲۹ و ۴۶ کیلوگرم وزن داشت. آناتومی

والدین و فرهنگ و زبان آنها را کاملاً در نظر می‌گیریم». باربی برگرفته از شخصیت یک زن ولگرد آلمانی به نام لی‌لی است. کمپانی متل در سال ۱۹۵۹م. امتیاز عروسک لی‌لی را که یک قطعه کلکسیونی بود و فقط به بزرگسالان به ویژه کلکسیونرهای اسباب‌بازی فروخته می‌شد، خرید و پس از تغییراتی صورت‌بندی آن را با نژاد آنگلوساکسونی همانند کرد که به باربی لقب گرفت. باربی اسم خلاصه شده باربارا دختر کوچک کمپانی متل یعنی آقای هندلر است.

باربی نماد یک زن ۲۰-۱۹ ساله با پاهای بلند و فیزیک بدنی لاغر و نمایشگر یک قد ۱۹۵ سانتی، موهای بور و چشمان آبی، گردن باریک، گونه برآمده، دماغ و دهان کوچک، پوست روشن و چهره‌ای شاداب است. باربی در طول ۴۰ سال گذشته بیش از ۵۰۰ بار در نقش‌های متفاوت عرضه شده. از جمله به شکل معلم، دندان‌پزشک، خلبان، افسر پلیس، ژیمناست، باغبان، گدا و... ساخته شده تا پاسخگوی علایق و سلیق مختلف باشد.

قیمت هر عروسک باربی اصل کمپانی که در ابتدا تنها ۳ دلار بود، اکنون در برخی مدل‌ها به ۴۵۰۰ دلار رسیده است.

عروسک‌های دینی و قومی

برای نفوذ این مهمان ناخوانده در میان تمام اقوام و ملیت‌ها، باربی رنگ پوست و چهره‌اش را با حفظ همان استیل بدنی تغییر داد. مثلاً عروسک دو رگه آفریقایی - آمریکایی برای کودکان سیاه پوست در آمریکا و آفریقا معروف به باربی سیاهان به نام «کریستین» توسط کمپانی متل به بازار آمد. در سال ۱۹۸۸م. «ترزا»ی آمریکای لاتین متولد شد و در سال ۱۹۹۰م. «کی‌یرا» معروف به باربی ژاپنی‌ها و چینی‌ها روانه بازار شد.

باید در میان مسلمانان که در حدود یک پنجم جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند نیز رخنه کرد. پس باید عروسک‌های محجبه و جذابی تولید شود تا اسباب‌بازی دختران مسلمان و الگوی مخفی‌شان شود.

فیولا، باربی باحجاب

اخیراً در کشورهای عربی خاورمیانه عروسکی به نام «فیولا» یا «فولا»^۱ که تولید همان کمپانی متل است، فروش قابل توجهی داشته است. فیولا عروسکی است که چشمان سیاه دارد و از فیزیکی مانند فیزیک باربی منتها با کمی تفاوت برخوردار است، اما تفاوت اصلی آن در محجبه بودن این عروسک است.

فیولا عروسکی که یک روسری به سر و لباسی تمام قد به تن دارد، همراه با جانماز صورتی رنگش برای اولین بار در سال ۲۰۰۳ وارد بازار سوریه شد و با استقبال خانواده‌های عرب روبه‌رو شد.

فیولا اکنون با انواع مانتو و روسری‌های زیبا و ظریف به بازار عرضه می‌شود. برای بازار مصر علاوه بر اتبوه پوشش‌های اصلی این عروسک، لباس‌های غربی همچون شلوار چین و مدل‌های روز کشور مصر مانند روسری‌های رنگارنگ در کمد لباس فیولا گنجانده شده است.

در یکی از مسافرت‌ها دختری را دیدم که چهره‌اش نشان می‌داد از ساکنان شهرهای شمال شرقی کشور است، اما با چشمان آبی! رنگ چشم‌های دختر جوان نه به دلیل دو نژاده بودن که به خاطر لنزی بود که به چشم‌هایش زده بود. دوستی گفت: «این خانم دیگر باید خودش بداند که قیافه‌اش زیادی آسیایی و شرقی است و با این رنگ چشم همخوانی ندارد.» و من مبهوت مانده بودم که علت این اتفاق چه می‌تواند باشد؟

روزی یکی از دوستانم که در منزل ما مهمان بود، عروسک دخترم را در دست گرفت و بعد از مدتی که به آن خیره شد، رو کرد به من و گفت: «کجای این عروسک شبیه دختر توست؟»

من که جا خورده بودم پرسیدم: «چه طور مگه؟» او گفت: «دختر تو چقدر شبیه این عروسک با موهای طلایی و چشمان آبی‌ست؟»

گفتم: «برای بچه‌ها نمی‌توان مرز تعیین کرد. رنگ پوست و مو و چشم مهم نیست. همه بچه‌های دنیا شبیه هستند؛ همه پاک و معصوم و دوست داشتنی‌اند. هیچ دو تا بچه‌ای از هر جای دنیا که باشند، با هم جنگ ندارند. همه با هم دوستند.»

بیشتر از هر کسی خود من به بی‌اساس بودن گفته‌ام واقف بودم. حتماً شما هم این جمله معروف را شنیده‌اید: «تربیت کودک از پنج سال قبل از تولد وی آغاز می‌شود.» پس کودکان از همان بدو تولد با هم متفاوتند؛ چون شیوه‌های تربیتی متفاوت است، هرچند این تفاوت‌ها به چشم نمی‌آید و رفته رفته با بزرگ شدن کودک آشکار می‌شود. ناخودآگاه به یاد همان دختر با چشم‌های آبی افتادم. شاید روزی دختر من هم بخواهد رنگ چشم‌هایش را عوض کند. بنابراین تصمیم گرفتم آگاهی خود را افزایش دهم؛ زیرا پدران و مادرانی موفق‌ترند که یک گام از فرزندانشان جلوتر باشند.

برخی والدین اسباب‌بازی کودکان را صرفاً برای رهایی تن و روح خود از هیاهوی آنان فراهم می‌کنند و چندان توجهی به میزان اثرگذاری آنچه اسباب‌بازی نامیده می‌شود، ندارند، در حالی که کودکان در بازی‌هایشان تفکر، تعامل با محیط، روابط اجتماعی و درس‌های زندگی را یاد می‌گیرند و با آن تجربیات بزرگ می‌شوند. تأثیری که اسباب‌بازی بر ذهن کودک می‌گذارد، حتی در جهان بینی او مؤثر است. عروسک‌ها خصوصاً در دنیای دختر بچه‌ها گاهی فراتر از یک دوست عمل کرده و بچه‌ها با آنها هم‌ذات‌پنداری می‌کنند، به طوری که همواره بین کودکان و عروسک‌ها ارتباط تنگاتنگ و عمیقی برقرار بوده است. همان طوری که یک اسباب‌بازی مناسب زمینه رشد و شکوفایی آنها را فراهم می‌سازد، یک اسباب‌بازی نامناسب تأثیرات منفی و زیان‌باری را بر روی کودکان خواهد داشت. اکنون در میان عروسک دختر بچه‌ها «باربی» یکه‌تازی می‌کند.

آمار نوزادان و فرهنگ خانواده‌هایشان را داریم

این جمله «براندا آندولینا» بازاریاب کمپانی متل تولیدکننده باربی، تکان دهنده است: «ما همواره به دقت آمار نوزادان متولد شده را بررسی می‌کنیم و ترکیب

دارا و سارا دیده می‌شود، از زندگی معمولی ما ایرانی‌ها دور است، در صورتی که بر تن عروسک‌های باربی، لباس‌هایی دیده می‌شود که در غرب رایج است و اصلاً جزو فرهنگ آنها است. در ایران به ندرت کسانی را پیدا می‌کنیم که در زندگی روزانه‌شان، لباس‌های محلی به تن کنند و با آن به سرکار و بیرون بروند.

انعطاف کم و قدرت حرکت پایین آنها و نیز عدم امکان تغییر مد آنها از دلایل دیگر برای کم‌ربایی این عروسک‌هاست.

در پایان باید گفت وقتی در و دیوار اتاق کودکانمان پر می‌شود از عکس‌های شرک، سرویس خواب کودکان مدل برت به خود گرفته و لوازم‌التحریرش مدل باربی می‌شود، بهترین ابزار برای دور کردن تدریجی او از فرهنگ خودی و تحریک‌پذیری او در سال‌های جوانی علیه فرهنگ و باورهای ملی و دینی کشورمان فراهم شده است.

اگر روزی دختری را دیدید که با یک روسری که نه موهای جلو و نه پشت سر را پوشانده و مانند تنگ و شلوار کوتاه، جلوتر از مادری که ساده و بی‌آرایش چادر به دندان گرفته، راه می‌رود، همه چیز را نگذارید به حساب جوانی و جاهلی دختر؛ حساسی هم برای غفلت و بی‌توجهی پدر و مادر باز کنید.

1. Fulla
2. Bratz
3. Razanne

منابع در دفتر مجله موجود است.

که بتوانند با آن ارتباط برقرار کنند. عروسک این پیام را ارائه می‌دهد که آنچه در درون شماست، اهمیت دارد نه آن گونه که به نظر می‌رسید و زیبایی واقعی از آن روح شماست».

گفته می‌شود عروسک رزانه تقلیدی از عروسک‌های دارا و سارا ایرانی است که برای جلب توجه دختران مسلمان ساخته شده و با اینکه جذابیت‌ها و زیبایی‌های باربی را ندارد توانسته مخاطبان زیادی را جذب کند و برخی نیز معتقدند ساخت و فروش عروسک‌هایی چون رزانه، خوردن نان از قیل ارزش‌های اسلامی است.

دارا و سارا، عروسک‌های ملی

آشنایی کودکان با فرهنگ، تمدن، مذهب، لباس و حالت چهره اقوام مختلف، یکی از راه‌های شناساندن فرهنگ ایرانی به کودکان است و این امر جز با قرار گرفتن آنها در قالب و وسایل بازی فراهم نمی‌شود.

پس از بررسی‌های مختلف درباره اثرات و آسیب‌های استفاده از انواع اسباب‌بازی‌های خارجی که هیچ تشابهی با فرهنگ ما ندارند، تصمیم به ساخت و طراحی عروسک‌های دارا و سارا گرفته شد.

«راس پیترو» در سایت آسیا تایمز می‌نویسد: «چه کسی می‌توانست پیش‌بینی کند که این عروسک‌های چشم قهوه‌ای گام بعدی ایران برای صدور انقلاب باشد... گرچه این اولین جنگ نیست، ولی شاید مهم‌ترین آن باشد؛ چون گویا سارا ایرانی به همراه برادرش دارا سخت امپراتوری باربی پلاستیکی را به خطر انداخته‌اند».

این دو عروسک که گفته شده مدلی از دو کودک ۸ ساله کاملاً ایرانی و اسلامی‌اند، حجابشان کامل است و لباس محلی به تن دارند.

ولی اینکه چه شد که دارا و سارا نتوانستند آن طور که باید جای خود را در دل کودکان ایرانی باز کنند، چیزی است که باید درباره آن تأمل شود. بزرگ‌ترین دلیل این بی‌ رغبتی، گرانی و قیمت بالای عروسک‌هاست، به طوری که خانواده‌ها ترجیح می‌دهند باربی ارزان قیمت را چند بار بخرند، ولی دارا و سارا ایرانی را نخرند.

دلیل دیگر اینکه لباس‌هایی که بر تن

باربی قادر به راه رفتن نیست و بایستی چهار دست و پا راه برود. آمارها نشان می‌دهد که متوسط قد و وزن زن آمریکایی به ترتیب ۱۶۳ سانتی‌متر و ۶۶ کیلوگرم است.

عروسکی برای بزرگ‌ترها

امروزه بزرگسالان هم اسیر عروسک‌هایی با طرح پدر بزرگ و مادر بزرگ شده‌اند؛ عروسک‌هایی که علاوه بر طراحان، خوانندگان و موسیقی‌دانان هم روی آنها کار کرده‌اند و شعرها و موسیقی‌های قدیمی کوبایی، اسپانیایی، کلمبیایی، مکزیکی و بسیاری از کشورها را روی آن گذاشته‌اند.

خوب است بدانید که بیشتر خریداران، بزرگسالان و حتی قدیمی‌ترها هستند نه بچه‌ها؛ یعنی دیگر پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها هم عروسک‌باز شده‌اند.

برتز نسلی جدید

مدل اصل برتز یک عروسک ۲۹ سانتی‌متری با مجموعه‌ای از لباس‌ها و وسایل متنوع است که چینی‌ها آن را تحت لیسانس شرکت آمریکایی M.G.I می‌سازند.

عروسک‌های برتز خیلی هم بلوند و چشم آبی نیستند، بلکه براساس الگوهای چند فرهنگی و جمعیت‌های غالب طراحی شده‌اند و بیش از ۳۰۰ مدل دارد. علاوه بر برتزه‌های دخترانه و پسرانه، برتزه‌های نوزاد هم به بازار عرضه شده‌اند که فقط یک پوشک به پا دارند.

برتز صدای خیلی‌ها را در آورده، به طوری که یک مقاله بسیار تند و اعتراضی در سایت رسمی مایکروسافت با عنوان «آیا عروسک‌های برتز بیش از حد عربان نیستند؟» از تولید این عروسک‌ها برای کودکان ابراز نارضایتی کرده و آثار مخرب آن را در آینده گوشزد کرده است و حتی خواستار برخورد با آن شده؛ چرا که در بزرگسالان هم تأثیر مخربی دارد.

پایه‌گذاران مؤسسه مبارزه با تبلیغات آزار کودکان معتقدند: «این عروسک‌ها دختران را تشویق می‌کند تا به خودشان به عنوان یک کالای جنسی که قدرتشان در پوشیدن لباس‌های تحریک‌کننده است، نگاه کنند».

لطفاً کمی کنار بروید!

رزانه^۲ محصول جدیدی از یک مسلمان مقیم آمریکاست که در تمام مدل‌های خویش از شیوه لباس پوشیدن زنان و دختران مسلمان تقلید کرده و همواره روسری به سر دارد. رزانه در زبان عربی به معنای بردباری است و اندام یک کودک یازده دوازده ساله را دارد که در سه نوع به بازار عرضه شده است: سفیدپوست با موهای طلایی، سبزه با موهای مشکی و سیاه‌پوست با موهای مشکی. آقای سعاده که شرکت تولیدکننده رزانه یعنی Noor Art را به کمک همسرش و چند سرمایه‌گذار دیگر راه‌اندازی کرده، معتقد است: «این عروسک هم جای خالی چنین عروسک‌هایی را در بازار پر کرده و هم به دختران مسلمان چیزی را عرضه می‌کند

